

1 – SITUCIJA, PRIMANJA I TROŠKOVI

Vaša porodica „A“ živi u manjem mjestu se sastoji od slijedećih članova:

- **Majka** – radi kao prodavačica u trgovini u mjestu stanovanja
- **Otac** – radi sa srednjom stručnom spremom u tvornici koja je u obližnjem gradu
- **Kćerka** – ide u 6 razred osnovne škole u svojem mjestu stanovanja
- **Sin** – ide u 2.razred srednje škole i svaki dan putuje u obližnji grad

Porodica ima slijedeća primanja:

- **Redovna:** majka ima mjesečnu plaću od 3.800,00 kn, a otac od 4.200,00 kn
- **Povremena:** otac na kraju godine dobije božićnicu od 1.500,00 kn, a majka pred Uskrs i Božić u svojoj trgovini dobije bon od 500,00 kn svaki puta. Sin tijekom ljetnih praznika ide u nadnicu gdje ukupno zaradi 2.000,00 kn.

Porodica ima slijedeće troškove:

Periodični (na godišnjoj razini, te ih treba pretvoriti na mjesečnu razinu tako da se njihov iznos podijeli s 12 mjeseci – piše na listu za izračun)

- Porodica živi u svojoj kući koju je otac naslijedio te ne moraju kupovati kuću ili stan, ali je moraju obnavljati (fasada, novo grijanje, krov ...). Svake godine za obnovu traju 10.000,00 kn.
- Porodica ima automobil star 10 godina . Njegova registracija i osiguranje ih godišnje košta 1.500,00 kn, a s obzirom da je dosta star svake godine imaju troškove popravaka od 1.000,00 kn godišnje.
- Za školovanje djece porodica godišnje mora izdvojiti 3.000,00 kn što obuhvaća kupovinu knjiga, bilježnica i školskog pribora, torbi i pernica te prijevoza srednjoškolca.
- Troškove odjeće i obuće na godišnjoj razini predvidite sami = _____ kn.

Mjesečni

- Režije (struja, voda, plin, telefon i Internet, odvoz smeća, TV pretplata) nisu iste svaki mjesec jer su povećani troškovi grijanja u zimskim mjesecima, a vode u ljetnim, ali u prosjeku oni mjesečno iznose 1.000,00 kn
- Roditelji uplaćuju dopunsko zdravstveno osiguranje, a moraju redovito kupovati i neke lijekove zbog kroničnih bolesti članova porodice, a mjesečno tri troškovi iznose 300,00 kn.
- Na prijevoz zbog odlaska oca na posao, srednjoškolca u školu i povremene odlaske autom u posjetu rodbini porodica na gorivo i autobusne karte mjesečno troši 500,00 kn.
- Za prehranu porodica u prosjeku svaki dan potroši 100,00 kn što mjesečno iznosi 3.000,00 kn
- Troškove osobne higijene (sapun, pasta za zube, šamponi, toaletni papir ...) predvidite sami = _____ kn mjesečno, kao i troškove čišćenja (održavanja) kuće kao što su sredstva za pranje rublja, posuđa, čišćenje kuće i sl = _____ kn mjesečno
- S obzirom da su troškovi školovanja, prehrane i odijevanja djece već predviđeni u troškove, skrb za djecu obuhvaća njihov „deparac“ koji predvidite sami (zajedno za oba djeteta mjesečno) = _____ kn.
- Porodica povremeno odlazi u posjet rodbini, djeca odlaze na rođendane prijateljima, a organiziraju i proslavu vlastitih rođendana. Tijekom ljeta porodica nekoliko puta odlazi na kupanje na bazene u obližnjem gradu. Ti troškovi, kao i drugi troškovi zabave u prosjeku mjesečno iznose 200,00 kn.
- Od ostalih izdataka tu su još troškovi cigareta s obzirom da roditelji potroše jednu kutiju cigareta dnevno, čija je cijena 25,00 kn, ovaj trošak je mjesečno 750,00 kn.

2 – CILJEVI

U nastavku su nabrojani ciljevi koje porodica želi ostvariti:

- S obzirom da porodica ima star automobil cilj i želja im je za 5 godine kupiti noviji automobil koji košta 50.000,00 kn.
- Također bi željeli otići na ljetovanje na kojem nisu dugo bili i to žele ove godine što znači da trebaju podići kredit od 8.000,00 kn na godinu dana za taj trošak.
- S obzirom da je sinu srednjoškolcu za učenje potrebno računalo, roditelji bi željeli kupiti laptop i printer u vrijednosti 4.200,00 kn. Za to ne bi morali podići kredit jer bi ga mogli kupiti na 12 mjesečnih rata u trgovini koja prima kartice.

Kupnja auta je „sutra“ trošak za koji bi mogli uštedjeti. Povoljnije je štedjeti pa idućih 5 godina trebaju izdvajati 800,00 kn mjesečno i staviti na štednju na koju će dobiti i kamate. Ljetovanje je „odmah“ trošak te za to trebaju podići kredit za koji će uz kamatu mjesečna rata idućih godinu dana iznositi 700,00 kn. Kupnja laptopa je također „odmah“ trošak koji mogu realizirati kupnjom na 12 mjesečnih rata koje iznose 350,00 kn.

3 – ZADATAK

Uz pomoć lista za izračun troškova prvo izračunajte koliki su prosječni mjesečni troškovi. Koristite podatke koje ste dobili, a one troškove koji vam nisu zadani procijenite sami.

Nakon unosa prihoda i troškova izračunajte mjesečni ostatak. Ako vam je ostatak negativna (tj. troškovi su veći od prihoda) ispravite one troškove čiju ste visinu sami procijenili (odjeća i obuća, osobna higijena, čišćenje i „deparac“), tako da dobijete ili višak prihoda nad troškovima ili prihode jednake troškovima.

Sada rangirajte ciljeve. Ukupni mjesečni trošak za ostvarivanje sva tri cilja je 1.850,00 kn. Ukoliko vam je ostatak koji ste prethodno izračunali toliki ili više, znači da sva tri cilja možete ostvariti. Ako vam je ostatak manji morate donijeti neke odluke:

Razmotrite koje troškove bi mogli smanjiti (npr. prestati ili smanjiti pušenje, smanjiti ili ukinuti „deparac“, smanjiti troškove za odjeću i obuću, smanjiti troškove zabave i sl.) i za koliko, ali vodite računa da neke troškove ne možete smanjiti ili ukinuti (npr. morate registrirati i popravljati auto jer otac ne može drugačije ići na posao, morate imati troškove liječenja jer članovi porodice imaju kronične bolesti i sl.)

Ako vam smanjenje troškova nije dovoljno da osigurate dovoljan ostatak za ostvarivanje sva tri cilja, odustanite od jednog ili dva cilja ili predvidite dodatne izvore prihoda kojima bi mogli povećati ostatak.

1 – SITUCIJA, PRIMANJA I TROŠKOVI

Vaša porodica „B“ živi u velikom gradu se sastoji od slijedećih članova:

- **Majka** – radi kao odgajateljica u vrtiću
- **Otac** – radi sa visokom stručnom spremom kao programer u informatičkoj tvrtci
- **Sin** – ima 2 godine i ide u vrtić

Porodica ima slijedeća primanja:

- **Redovna:** majka ima mjesečnu plaću od 4.500,00 kn, a otac od 8.500,00 kn.
- **Povremena:** otac na kraju godine dobije božićnicu od 2.500,00 kn, a majka 1.500,00 kn, njezini roditelji su im ostavili vikendicu na moru koju iznajmljuju tijekom 7.i 8.mjeseca od čega ukupno zarade 15.000,00 kn.

Porodica ima slijedeće troškove:

Periodični (na godišnjoj razini, te ih treba pretvoriti na mjesečnu razinu tako da se njihov iznos podijeli s 12 mjeseci – piše na listu za izračun)

- Porodica živi u unajmljenom malom stanu te mjesečno plaća stanarinu od 2.000,00 kn.
- Porodica ima mali auto, ali noviji i kvalitetniji auto koji se ne kvari te ga ne treba dodatno održavati. Njegova registracija i osiguranje ih godišnje košta 2.5000,00 kn.
- Za školovanje djece porodica nemaju troškove, ali za sinčića moraju mjesečno plaćati vrtić u iznosu od 1.000,00 kn.
- Troškove odjeće i obuču na godišnjoj razini predvidite sami = _____ kn.

Mjesečni

- Režije (struja, voda, plin, telefon i Internet, odvoz smeća, TV pretplata) nisu iste svaki mjesec jer su povećani troškovi grijanja u zimskim mjesecima, a vode u ljetnim, ali u prosjeku oni mjesečno iznose 850,00 kn
- Nemaju redovne troškove liječenja, ali s obzirom da se sinčić povremeno razboli imaju prosječni mjesečni trošak za lijekove od 100,00 kn
- Na prijevoz oca zbog odlaska na posao plaćaju mjesečnu kartu za tramvaj u iznosu od 800,00 kn, a za gorivo automobila troše u prosjeku mjesečno 750,00 kn jer dijete voze u vrtić, majka autom ide na posao te jednom godišnje odlaze na more.
- Za prehranu porodica u prosjeku svaki dan potroši 85,00 kn što mjesečno iznosi 2.500,00 kn
- Troškove osobne higijene (sapun, pasta za zube, šamponi, toaletni papir ...) predvidite sami = _____ kn mjesečno, kao i troškove čišćenja (održavanja) kuće kao što su sredstva za pranje rublja, posuđa, čišćenje kuće i sl = _____ kn mjesečno
- S obzirom da je dijete još malo, roditelji mu ne daju „deparac“, ali mu povremeno kupuju igračke, vode u ZOO i dječje kazalište te u prosjeku na to troše 200,00 kn mjesečno
- Mladi bračni par voli društveni život tako da imaju i troškove zabave koji se odnose na odlaske u kino i kazalište, plaćanje babysiterice dok su oni vani, pivo s ekipom i kavica s kolegicama, odlazak na nogometne utakmice i 2 puta tjedno odlazak na fitness. Ovi troškovi mjesečno iznose najmanje 300,00 kn, a vi sami odredite i procijenite koliko bi to iznosilo = _____ kn mjesečno.
- Za kupnju auta su podigli kredit koji još vraćaju 5 godina, a mjesečna rata je 1.000,00 kn.

2 – CILJEVI

U nastavku su nabrojani ciljevi koje porodica želi ostvariti:

- S obzirom da porodica želi živjeti u „boljem“ dijelu grada, a i kako dijete raste, mali unajmljeni stan će im postat tiješan, pa stoga planiraju za 10 godina kupiti stan koji će ih koštati 500.000,00 kn.
- S obzirom da se otac bavi informatikom više ne može raditi na starom računalu te što prije trebaju kupiti novi laptop koji košta 3.600,00 kn. Za to ne moraju dizati kredit jer ga mogu kupiti na rate u trgovini koja prima kartice.
- Kako su oduvijek voljeli putovati, porodica želi u relativno skoroj budućnosti, za 5 godina otići na krstarenje po sredozemlju, a to bi ih za sve njih ukupno koštalo 10.000,00 kn

Kupnja stana je „sutra“ trošak za koji bi možda mogli uštedjeti. Budući da kredit za auto trebaju plaćati još 5 godina, idućih 5 godina do kupovine stana taj dio koji su plaćali za kredit mogu staviti sa strane što iznosi ukupno 60.000,00 kn pa se za taj iznos može umanjiti cijena stana koja bi tada bila 440.000,00 kn. Povoljnije je štedjeti pa idućih 10 godina trebaju izdvajati 3.500,00 kn mjesečno i staviti na štednju na koju će dobiti i kamate. Kupnja laptopa je „odmah“ trošak koji mogu realizirati kupnjom na 12 mjesečnih rata koje iznose 300,00 kn. Krstarenje je za ovu porodicu putovanje života tako da ga ne moraju odmah realizirati pa im on predstavlja „sutra“ trošak. Da bi za 5 godina uštedjeli za krstarenje mjesečno moraju izdvajati 250,00 kn

3 – ZADATAK

Uz pomoć lista za izračun troškova prvo izračunajte koliki su prosječni mjesečni troškovi. Koristite podatke koje ste dobili, a one troškove koji vam nisu zadani procijenite sami.

Nakon unosa prihoda i troškova izračunajte mjesečni ostatak. Ako vam je ostatak negativna (tj. troškovi su veći od prihoda) ispravite one troškove čiju ste visinu sami procijenili (odjeća i obuća, osobna higijena, čišćenje i zabava) tako da dobijete ili višak prihoda nad troškovima ili prihode jednake troškovima.

Sada rangirajte ciljeve. Ukupni mjesečni trošak za ostvarivanje sva tri cilja je 4.050,00 kn. Ukoliko vam je ostatak koji ste prethodno izračunali toliki ili više, znači da sva tri cilja možete ostvariti. Ako vam je ostatak manji morate donijeti neke odluke:

Razmotrite koje troškove bi mogli smanjiti (npr. smanjiti troškove zabave, smanjiti troškove za odjeću i obuću i sl.) i za koliko, ali vodite računa da neke troškove ne možete smanjiti ili ukinuti (npr. morate registrirati auto, morate plaćati vrtić i sl.)

Ako vam smanjenje troškova nije dovoljno da osigurate dovoljan ostatak za ostvarivanje sva tri cilja, odustanite od jednog ili dva cilja ili predvidite dodatne izvore prihoda kojima bi mogli povećati ostatak.

IZRAČUN (porodica A)

<u>Periodični troškovi</u>	Godišnje	Mjesečno = godišnje : 12
Obnavljanje stare kuće	10.000,00	_____
Registracija i osiguranje auta	1.500,00	_____
Popravci i održavanje auta	1.000,00	_____
Školovanje djece	3.000,00	_____
Odjeća i obuća	_____	_____
Ukupni prosječni mjesečni periodični troškovi		_____

<u>Redovni mjesečni troškovi</u>	Mjesečno
Režije	1.000,00
Liječenje	300,00
Prijevoz	500,00
Prehrana	3.000,00
Osobna higijena	_____
Čišćenje	_____
„Deparac“	_____
Zabava	_____
Cigarete	_____
Ukupni prosječni redovni mjesečni troškovi	_____
<u>Sveukupno prosječni mjesečni troškovi</u>	_____

<u>Redovna primanja</u>	Mjesečno
Plaća – majka	_____
Plaća – otac	_____
Ukupna mjesečna redovna primanja	_____

<u>Povremena primanja</u>	Godišnje	Mjesečno = godišnje : 12
Božićnica	1.500,00	_____
Bonovi 2 x 500,00	1.000,00	_____
Nadnica	2.000,00	_____
Ukupna prosječna mjesečna privremena primanja		_____
<u>Sveukupna prosječna mjesečna primanja</u>		_____

Ostatak mjesečno = sveukupna primanja – sveukupni troškovi = _____

(ovaj dio Vam mora biti pozitivan, ako nije razmislite koje troškove treba smanjiti)

Rangiranje ciljeva:

Cilj	Potrebna mjesečna sredstva za njegovo ostvarivanje
_____	_____
_____	_____
_____	_____
Sveukupno potrebno za ciljeve	1.850,00 kn

Izračunajte koliko Vam nedostaje za ostvarivanje ciljeva

= 1.850,00 – ostatak mjesečno = _____

Ako mjesečni ostatak nije dovoljan za ostvarivanje ciljeva (u prethodnom izračunu ste dobili pozitivan iznos) razmislite o slijedećem:

Koje troškove možete smanjiti i za koliko ?

Vrsta troška	Stari mjesečni iznos	Novi mjesečni iznos	Smanjenje
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
		Ukupno smanjenje troškova	_____

Ako vam ovo smanjenje isto nije dovoljno, razmislite koje bi dodatne izvore prihoda mogli ostvariti?

Vrsta prihoda	Godišnji iznos	Mjesečno = godišnje:12
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
	Ukupni mjesečni dodatni prihodi	_____

Ako vam ni ovaj iznos nije dovoljan, razmislite da odustanete od nekog cilja i napravite najbolju kombinaciju smanjenja troškova, povećanja prihoda i ciljeva koje želite i možete ostvariti.

Odustajemo od cilja : _____

IZRAČUN (porodica B)

<u>Periodični troškovi</u>	Godišnje	Mjesečno = godišnje : 12
Najam stana		2.000,00
Registracija i osiguranje auta	2.500,00	_____
Vrtić		1.000,00
Odjeća i obuća	_____	_____
Ukupni prosječni mjesečni periodični troškovi		_____

<u>Redovni mjesečni troškovi</u>	Mjesečno
Režije	850,00
Liječenje	100,00
Prijevoz	1.550,00
Prehrana	2.500,00
Osobna higijena	_____
Čišćenje	_____
Zabava djeteta	200,00
Zabava	_____
Dug, kredit za auto	1.000,00
Ukupni prosječni redovni mjesečni troškovi	_____
<u>Sveukupno prosječni mjesečni troškovi</u>	_____

<u>Redovna primanja</u>	Mjesečno
Plaća – majka	_____
Plaća – otac	_____
Ukupna mjesečna redovna primanja	_____

<u>Povremena primanja</u>	Godišnje	Mjesečno = godišnje : 12
Božićnica	4.000,00	_____
Iznajmljivanje apartmana	15.000,00	_____
Ukupna prosječna mjesečna privremena primanja		_____
<u>Sveukupna prosječna mjesečna primanja</u>		_____

Ostatak mjesečno = sveukupna primanja – sveukupni troškovi = _____

(ovaj dio Vam mora biti pozitivan, ako nije razmislite koje troškove treba smanjiti)

Rangiranje ciljeva:

Cilj	Potrebna mjesečna sredstva za njegovo ostvarivanje
_____	_____
_____	_____
_____	_____
Sveukupno potrebno za ciljeve	4.050,00 kn

Izračunajte koliko Vam nedostaje za ostvarivanje ciljeva

= 4.050,00 – ostatak mjesečno = _____

Ako mjesečni ostatak nije dovoljan za ostvarivanje ciljeva (u prethodnom izračunu ste dobili pozitivan iznos) razmislite o slijedećem:

Koje troškove možete smanjiti i za koliko ?

Vrsta troška	Stari mjesečni iznos	Novi mjesečni iznos	Smanjenje
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
		Ukupno smanjenje troškova	_____

Ako vam ovo smanjenje isto nije dovoljno, razmislite koje bi dodatne izvore prihoda mogli ostvariti?

Vrsta prihoda	Godišnji iznos	Mjesečno = godišnje:12
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
	Ukupni mjesečni dodatni prihodi	_____

Ako vam ni ovaj iznos nije dovoljan, razmislite da odustanete od nekog cilja i napravite najbolju kombinaciju smanjenja troškova, povećanja prihoda i ciljeva koje želite i možete ostvariti.

Odustajemo od cilja : _____

REZULTATI UPRAVLJANJA OSOBNIM FINANCIJAMA

PORODICA „A“

	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4
Troškovi				
Prihodi				
Ostatak				
Smanjenje troškova				
Povećanje prihoda				
Novi ostatak				
Postignuti ciljevi				

PORODICA „B“

	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4
Troškovi				
Prihodi				
Ostatak				
Smanjenje troškova				
Povećanje prihoda				
Novi ostatak				
Postignuti ciljevi				

KORISNE INFORMACIJE I IZVORI INFORMACIJA ZA UPRAVLJANJE OSOBNIM FINANCIJAMA

<http://www.hub.hr/hr/obrazovni-materijali-o-osnovama-financija>

(mogu se pronaći materijali prilagođeni srednjoškolcima: „Excelica“ – tablica za vođenje osobnih financija mladih, „Uštedi matematikom“ i „Zanimljiva ekonomija“ – prezentacije, „Kako pomoći djeci i mladima da razumiju financije“ – prezentacija za roditelje)

<http://www.hub.hr/hr/mali-bankovni-pojmovnik-1>

(sadrži osnovne pojmove u bankarstvu potrebne građanima)

<http://www.hub.hr/hr/upravljanje-osobnim-financijama#termini>

(klikom na sliku prezentacije „e-learning“ koju smo odradili na satu razrednika)

pokrećete prezentaciju/radionicu

<http://www.hub.hr/hr/prednosti-karti%C4%8Dnog-poslovanja>

(možete pronaći prezentaciju u kojoj se možete upoznati s kartičnim poslovanjem, različitim vrstama kartica)

ANKETA

Jesi li prije ovog sata bio upoznat s nekim dijelovima upravljanja osobnim financijama? DA / NE

Ako jesi napiši sa čime si bio upoznat i gdje si o tome čuo. _____

Smatraš li da su prodavanje i radionica bili korisni za tebe? DA / NE

Ako misliš da je bilo korisno za tebe napiši što je to bilo korisno. _____

Ako misliš da ti nije bilo korisno napiši zašto tako misliš. _____

Zanima li te još nešto iz područja osobnih financija što na ovom satu nisi čuo? DA / NE

Ako te još nešto zanima napiši što te to zanima. _____